

„ZREZ” KASZUBSKO PISMO DLA KASZUBSKIEGO LUDU I KASZUBSKIEGO

„Zresz Kaszebsk” wychodzi trzy razy w tygodniu. Dodatek dla rodziny kaszubskiej „Checz” ukazuje się w każdym numerze czwartkowym. — Prenumerata pocztowa i pod opaską miesięcznie 40,— zł, prenumeratę pocztową należy odnowić od 1 do 15 każdego miesiąca. — Cena pojedynczego numeru 3,— zł.

Redaktor Naczelny: Ignacy Szulbierg, przyjmuje w srody i soboty od godz. 10-12.

Redaguje Kolegium. Wydawca: Spółdzielnia Wydawnicza „Zresz Kaszebski”. Adres Redakcji i Administracji: Włocławek, Rynek 7. — Skrzynka Pocztaowa nr. 30, Telefon 68.

Rok X

Wojherowa — wtorek, 4 marca 1947

Nr 27

Lekcja historii

Mówi się, że historia jest nauzą ciekawą narodów, nauczycielką życia. Jeśli to jest prawda to prawdą jest również, że albo uczniowie nie chcą odpowiedzieć na z niej wyzwać albo też są zbyt tępi, by ją zrozumieć. No przegladając dzieła poszczególnych narodów i wzajemnego stosunku państw, trudno znaleźć przykłady wskazujące na to, że politycy opierają swe poczynania na nauczaniu płynącym z historii. Przeciwnie widzi się wpadanie raz po raz w te same błędy, które nasi przodkowie już kilkakrotnie popełniali.

Ciekawa jest w tym wypadku mentalność narodów anglosaskich w ich stosunku do Niemiec. Cóżdwa stała się posiadania wyspiarzy brytyjskich od czasów wypraw Cezara nie był aż do najnowszych czasów nigdy specjalnie zagrożony przez europejskie armie lądowe. Niemniej jednak z chwilą rozwoju lotnictwa i lotów podwodnych stał ten wyraz się zmienia na niekorzystnie Anglii. W ostatniej wojnie tylko strach przed Związkiem Radzieckim ustrzegł wyspy brytyjskie przed inwazją niemiecką. Gdyby Hitler w roku 1940 nie zaważał się i z terenu francuskiego przeniósł działania wojenne na wyspy brytyjskie Anglia znalazłaby niewątpliwie rozkoszy okupacji niemieckiej. Nie przesadziłoby to co prawda losów wojny na korzyść Niemiec, przeciwnie rzecz zmieniały się tylko o tyle, że dewastacja i groza wojny dotknęłyby nie Słowian a Anglię. Anglię są dość trzeźwi, by to zrozumieć nie dość jednak trzeźwi, by do tego faktu wyciągnąć odpowiednie wnioski. I nie są dość trzeźwi, by zrozumieć fakt historyczny, że lotnictwo i pomoc ekonomiczna Niemcom, nie przyniosła korzyści, jak nie przyniosła po poprzedniej wojnie światowej. Współpraca i sojusze z Niemcami nie przyniosły jeszcze nigdy żadnego państwu i narodowi żadnych korzyści na dłuższą metę. Zawsze z sojuszu z Niemcami partnerzy wychodzili poszkodowani.

Anglosaskie pobłażanie i popieranie Niemców przyniosło drugą wojnę światową, która zachwiała poważnie fundamentami imperium brytyjskiego. Obecna frenezja, pomoc, współczucie i pobłażanie Niemcom może przynieść w niedługich latach całkowitą przegrodę tego imperium. Następna inwazja niemiecka, jak do niej dojdzie nie pójdzie na wschód. To jest prawie pewne, gdyż narody słowiańskie wykorzystują dziś lekcje historii i tworzą powoli coraz silniejszy blok, blok, którego Niemiec nie odważy się zerwać. Niemcy otrzymali dobra lekcje historii, a Niemcy są bardzo pojętnymi uczniami. (A. B.)

Sojusz francusko - brytyjski

London (PAP). Minister spraw zagranicznych Ernest Bevin oświadczył w piątek w Izbie Gmin, że osiągnięto porozumienie w sprawie warunków sojuszu brytyjsko-francuskiego. Sojusz będzie podpisywany we wtorek, dnia 4 marca br. w Dunkierce przez ministra Bevina w imię

Ustawa o amnestii w Dzienniku Ustaw

Warszawa (PAP). Ustawa o amnestii zamieszczona została w Dzienniku Ustaw R. P. Nr. 20 z daty 25 lutego 1947 r.

Pomoc amerykańskiego Czerwonego Krzyża

Warszawa (PAP). Amerykański Czerwony Krzyż przysłał do końca 1946 roku środków leczniczych na sumę 1.719.317 dolarów, narzędzi chirurgicznych — 368.409 dolarów, artykułów higieny — 202.998 dol. Nadane wyposażenie szpitali wartości 403.760 dol., paczek żywnościowych — 65.000 dol. Poza tym ACK — przysłał pościel na łóżka szpitalne, mydło, odzież, obuwie, paczki z pomocąmi szkolnymi i szereg innych przedmiotów. Łączna wartość przedmiotów przekazanych dla Polski wynosi do końca roku 1946 — 9.192.905 dolarów.

ni Wielkiej Brytanii i ministra spraw zagranicznych Bidault w imieniu Francji.

Parýż (PAP). Minister informacji

Postanowienia traktatu francusko-brytyjskiego

Parýż (PAP). Główne postanowienia traktatu przynajmniej francusko-brytyjskiego, który będzie podpisywany 4 marca w Dunkierce, są następujące:

1) Okres trwania traktatu określono na lat 50.

2) Francja i Wielka Brytania pozwolą wspólnie odpowiedzieć kroki w razie, gdyby Niemcy zaczęły porwadzać politykę agresywną lub politykę, mogącą zagrażać bezpieczeństwu obu krajów.

3) Gdyby jedna ze stron została zamieszana w wojnę przeciwko Niemcom, druga strona przyjdzie natychmiast z pomocą wojskową, czy to w wypadku agresji niemieckiej, czy też w wypadku współnej akcji, podjętej na skutek decyzji Rady Bezpieczeństwa ONZ.

4) Francja i Wielka Brytania porozumieją się natychmiast w celu powzięcia odpowiednich kroków w wypadku gdyby Niemcy nie wykonywały należonych na nie obowiązków.

Pierre Bourdian stwierdził wobec przedstawicieli prasy, że sojusz francusko-brytyjski będzie podpisywany na okres 50-letni.

5) Francja i Wielka Brytania będą się stale porozumiewały we wszystkich interesujących obu kraje sprawach gospodarczych.

6) Postanowienia traktatu będą stale uzgodniane z zobowiązaniami obu państw, wynikającymi z Karty Narodów Zjednoczonych.

Władze prezydenta Austrii

Wiedeń (PAP). Prezydent Austrii dr. Karl Renner udzielił wywiadu korespondentowi Reutersa, stwierdzając m. in.: „Jakkolwiek najważniejsze decyzje zapadną dopiero w przyszłości, jednak już konferencja londyńska dała Austrii otuchy, gdyż wyrażała przychylność wszystkim państwom wobec odrodzonej Austrii. Trzeba będzie znaleźć takie też wyjście, by w równym stopniu uwzględnić potrzeby Austrii i słuszne żądania narodów najbardziej dotkniętych wojną, aby zapewnić im częściowe odszkodowanie poniesionych strat”.

Posiedzenie Wojewódzkiej Rady Sztuki w Gdańsku z udziałem ministrów Dębowskiego i Osóbki-Morawskiego

Gdańsk (PAP). W auli Politechniki gdańskiej we Wrzeszczu odbyło się dnia 26 ub. m. pierwsze plenarne posiedzenie Wojewódzkiej Rady Sztuki i Kultury Artystycznej w którym wzięli udział: minister Kultury i Sztuki Dębowski, minister Administracji Publicznej Osóbka-Morawski i Dyrektor Dep. Teatru Ministerstwa Kultury i Sztuki Michał Rusinek.

Ministrów i zaproszonych gości powitał w serdecznych słowach wicewojwoda Gadoński. Sprawozdanie z działalności Woj. Wydziału Kult. i Sztuki złożył naczelnik Urzędniczy. Za sprawozdania wynika, że życie kulturalne i artystyczne na terenie woj. gdańskiego rozwija się pomyślnie. Rozwój ten był jednak możliwy tylko przy wydanej pomocy finansowej ze strony Państwa, która wynosiła w okresie od 15 kwietnia do 31 grudnia 1946 roku ogółem 32,6 milionów zł.

Rada Sztuki i Kultury Artystycznej przyjęła do wiadomości projekt akcji, mającej na celu utworzenie Instytutu Upowszechnienia Sztuki i Kultury Artystycznej. Potrzebne na to fundusze powstają z opodatkowania imprez rozrywkowych, ka-

ziarni i restauracji, a w leczie — plaż.

Na posiedzeniu zabrał głos minister Osóbka-Morawski, który podkreślił, że Rada Sztuki i Kultury Artystycznej pełni na terenie województwa rolę Rządu Kultury Narodowej. Nie może być ona zespołem martwych przedstawicieli, lecz winna kształtować oblicze kulturalne swojego regionu.

Min. Osóbka-Morawski podkreślił też duże znaczenie propagandy, jakie posiada sztuka, literatura i kultura polska.

Minister Dębowski stwierdził m. in., że Ministerstwo Kultury i Sztuki koncentruje obecnie na podstawie zdobytych doświadczeń — właściwie drogi swej pracy. Praca ta, mająca na celu upowszechnienie sztuki i kultury artystycznej w całym kraju jest niezmiernie ważna i będzie konsekwentnie kontynuowana. Zrobiono już dużo na wszystkich odcinkach pracy. Zacieśniająca się współpraca z Centr. Urzędem Planowania oraz, jeśli chodzi o wytwórczość artystyczną — z Ministerstwem Przemysłu, daje coraz lepsze wyniki. Nie jest obojętne, jaką siłą duchową daje się masom społecznym. Sprawa

repertuaru teatrowo-ohoteńskich, do cierającego najłatwiej do robotnika i chłopca, jest rzeczą ogromnie ważną. W związku z przewidzianym na jesień r. b. Kongresem Kultury Polskiej, Ministerstwo przygotowuje wielki plan prac, obejmujący wszystkie dziedziny życia artystycznego. Po naprawieniu zasadniczych strat i szkód wojennych nastąpi nowy okres pełnej akcji kulturalnej, obliczonej na dalszą metę. Umożliwi to Polsce zająć właściwego miejsca w układzie kulturalnym dzisiejszego świata.

Warto czytać

KUPON KONKURSOWY Nr 1

Author

Titel

Rozwijający:

Nazwisko i Imię

Adres

Termin: do dnia 30. III. 1947 r.

Sylwetki członków nowego Rządu

Dr Tadeusz Michejda -- min. Zdrowia

Urodził się dnia 26 września 1879 r. w Nawisn w Śląsku Cieszyńskim. Po ukończeniu gimnazjum w Cieszyńsku studiował medycynę w Krakowie i Pradze, uzyskując dyplom doktora w 1906 roku. W okresie studiów gimnazjalnych i uniwersyteckich brał żywy udział w utwierdzaniu się polskości wśród chłopięcej i robotniczej młodzieży śląskiej, był prezesem szeregu stowarzyszeń i związków akademickich. Politycznie należał do odłamu młodzieży postępowej, grupującej się około początków ruchu ludowego. Przeprowadził -- strajk studentów medycyny wobec

władz austriackich. Jako lekarz asystent pracował w szpitalach we Wiedniu i Lwowie, następnie m. in. w Zagłębiu Węglowym Ostrowsko-Karwiskim, gdzie przebywał 10 lat biorąc stałe życie udział w pracach kulturalno-oświatowych. W końcu

Dybowski Stefan -- min. Kultury i Sztuki

Dotychczasowy Wojewoda Białostocki -- obecny minister Kultury i Sztuki, Stefan Dybowski urodził się w 1903 roku w Klewczewie, pow. konińskiego, w rodzinie nauczycielskiej. Sam również poświęcił się temu zawodowi. Ukończył Państwo-

października 1918 roku jako członek Rady Narodowej w Cieszyńsku bieżący czynny udział w rozbrojeniu wojsk austriackich i węgierskich.

Staje na czele akcji plabistycznej i dochodzi do Związku opuszczonego na terenach zostaje lekarzem powiatowym w Dziadowie do 1929 r.

Dr Feliks Widzy-Wirski -- kier. min. Informacji i Propagandy

Kierownik Ministerstwa Informacji i Propagandy urodził się w Lwowie 1907 r. jako syn inżyniera. Maturę zdał w Brodnicy, a w 1931 roku otrzymuje dyplom doktora medycyny w Poznaniu. Bieżące czynny udział w notacji NRP. Podczas wojennych piastuje przez kilka lat stanowisko prezesa Związku Polskiej Młodzieży Demokratycznej, znany jest w tym okresie ze śmiałych wystąpień na zebraniach akademickich. Podczas pracy zawodowej nie przestaje być jednym z najbardziej czynnych działaczy NRP. Podczas wyborów samorządowych w latach 1928/30 organizuje jednolity front wszystkich partii robotniczych, doznając represji ze strony sanacji. We wrześniu 1933 roku pełni obywatelską szelę za naltanego 18-letniego Wywizji Pierhoty. Ranny pod Zabnowem dostaje się do niewoli, następnie trafia do rąk Niemców i przebywa w obozie, a następnie na Pawiaku w War-

sawie. Zwolniony, oddał się pracy na terenie Stronnictwa Pracy, organizuje konspiracyjny aktywnydz "Zryw", reprezentujący kierunek współpracy ze Związkiem Radzieckim. Za czynny udział w powstaniu warszawskim uzyskuje dwukrotnie kary. Zaliczony do wyjątkowo jest mianowany wicewojewódzki, a następnie wojewodą poznańskim. W lipcu 1946 r. powołano go na I-go wiceministra w Ministerstwie Informacji i Propagandy a następnie na kierownika Ministerstwa. Zajmując się latami kulturalnym żywym pułkowskim wydawnictwem w roku 1945 przesłane w konspiracyjny obszar dzieło p. t. "Polska i rewolucja". Jako prezes Zarządu Głównego Stronnictwa Pracy -- w krytycznym momencie lipca ub. r. wypowiada się stronnictwo z kryzysu wewnętrznego i p. t. "Polska i rewolucja". W Warszawie pozostaje na stanowisku pierwszego wiceprezesa.

Bułgaria a traktat pokojowy z Niemcami

London (PAP). Agencja Reutersa donosi z Sofii, że w wniosek premię ra Dimitrowa, rząd Bułgarii polecił ministrowi spraw zagranicznych opracować projekt warunków do traktatu pokojowego z Niemcami. Jak zaznacza bułgarska agencja prasowa, z chwilą opracowania tego projektu Bułgaria zwróci się do wiel-

kich mocarstw z prośbą o wysłuchanie jej i przyjęcie przedłożonych przez nią propozycji.

Likwidacja Prus

Berlin (PAP). Projekt dekretu o likwidacji Prus został w dniu wczorajszym jednogłośnie przyjęty na specjalnym posiedzeniu Rady Kontroli.

Komunikacja telefoniczna między Norwegią a Związkiem Radzieckim

Stokholm (PAP). Rokowania w sprawie uruchomienia komunikacji telefonicznej między Norwegią a Związkiem Radzieckim zostały doprowadzone do pozytywnego końca. Również sprawa komunikacji telefonicznej i telegraficznej została uregulowana.

Mięso i zboże dla W. Brytanii

London (PAP). Agencja Reutersa donosi z Buenos Aires, że rządy Argentyny i brytyjskiego podały do wiadomości publicznej, iż dotarczy Wielkiej Brytanii większe ilości mięsa i zboża.

Więści z kraju i świata POLSKA

Warszawa (PAP). Minister Spraw Zagranicznych Tymoteusz Malewski przyjął w dniu 25 bm. gościa Czechosłowacji w Warszawie p. Józefa Hlejtka.

Minister pełnomocny Józef Ostrowski przyjął w dniu 25 bm. chargé d'affaires Republiki w Warszawie p. Hassan Mazhar.

Warszawa (PAP). Dnia 28 ubm. przybył do naszego państwa delegat Prasy dyrektor Międzynarodowego Banku Obrotowy i Rozwoju Gospodarczego w Węgrzech dr L. Barancki celownik poinformowania polskich czynników gospodarczych o dotychczasowej działalności banku.

Kraków (PAP). Na akcję przeciwpowodziową w woj. krakowskim przeznaczono 3 miliony złotych.

Łódź (PAP). Obdukcja zmarłego Piharmonii w Łodzi została w stadium robót końcowych, związanych z przebudową wnętrza. Koszt tych robót wyniesie 7 mil. zł. Koszt całkowity obdukcji sznachu wynosił przeszło 25 mil. zł. Zarząd Miejski w Łodzi rozpatrzy Piharmonii także w odpowiednim trybie.

Katowice (PAP). W Katowicach zorganizowany został Wojewódzki Komitet Miedzynarodowy (Zjednoczenia) dla uczczenia dnia "Święta Kobiet". W skład komitetu wchodzi prezydentowa i związków zawod-

wych, Społeczno - Obywatelskiej Ligii, Kółek, partii politycznych i Samopomocy Chłopskiej. Uroczystości rozpocznie się dnia 8 marca.

Wrocław (PAP). Państwowy Urząd Repratacyjny we Wrocławiu oddał dotychczas w użytkowanie repatriantom 1625 osad na terenie Wrocławia. Są to przeważnie małe wille, uzdrowiska, domki, które chłopi nie posiadali, a potrzebni 200 m. kw.

Olsztyn (PAP). W Olsztynie zakończył się konkurs zespołów artystycznych zorganizowany przez OKZZ. Największą ilość punktów uzyskał zespół artyst. kolejarzy z Morąga za farsę Zielonolęski "Panna Jelenia". Z zespołów chłopskich najchepiej był chor. kolejarzy z Olsztyna.

KRAJE EUROPY

Praga (PAP). Dziennik praski "Svobodne Noviny" w notatce p. t. "Teraz albo nigdy" zwraca uwagę na konieczność przeprowadzenia pewnej korekty granic czechosłowackich -- bawarskiej na Szwajczerię, w kierunku wojskowo - strategicznym. Chodziłoby tu o przesunięcie granicy o 5 do 10 km.

Rzym (PAP). W mieście Breście zawiązały się podczas przedstawiania balkon, w jednym z miejscowych kin, 4 osoby zainicjowały 20 odwołano rany. Powodem katastrofy były zapewne nadmierne frekwencje widzów.

Parys (PAP). Na wtorkowym posiedze-

"Przebieg sprawy

Jaki los spotka Łużyce?

Pod powyższym tytułem ukazał się artykuł w piśmie czeckim, "Lidova Demokracie", który przebiegamy z tygodnika "Odra" nr. 65.

Nad Łużycami unosi się smak niepewności. Na grudiowym sąwianikim zjednoczenia w Białymym radzie antystron Łużyckich. Do zjazdu nie był dopuszczony przedstawiciel tego najmniejszego narodu. Delegacja wysłana przez Łużycką Radę Narodową nie była dopuszczona do udziału w zjeździe pod pretekstem, że tylko "Domovina" ma prawo do udziału w zjeździe, a delegacja "Domoviny" ze względu na techniczne nie mogła przyjechać. I tak niewywołany zjazd słowiański nie wziął w ogóle pod uwagę istnienia narodu Łużyckiego. Zrozumiałe, że decydujący tu powodem politycznym. Zresztą zjazd belgradzki był raczej zjazd państw i narodów, Łużyce nie są państwem i dlatego just może niejasność w ich przyszłych losach.

Dziśszą sytuacją Łużyce jest nieprzyjemna. Łużyce należą do strefy okupacyjnej sowieckiej. Jak zauważył polski publicysta W. Koczanowski w "Przebiegu Zjednoczenia" władze sowieckie nie miały żadnych wątpliwości co do postpowania wobec Łużyckich. Łużyce przynależą do państwa sowieckiego, a nie państwa niemieckiego. Łużyce traktowane są według tych samych przepisów jak inne części strefy okupacyjnej. To wykraczał wien Niemcy, którzy Łużyckich przedstawiali jako fałszywych, gdy sami ubiegali się w togi demokratyzacji, antyfaszystowskiej i ludowej. Sytuację nie ułatwia to, że mają w swym kraju większe stanowisk w administracji.

O tym jak były przeprowadzone w zeszłym roku wybory na Łużyckich wspomina w "Słowniku Preludie" prof. Franta. Zwraca on uwagę na to, że nie dopuszczono do wystawienia odrębnej listy Łużyckiej i Łużyckanie mieli do wyboru między innymi listę niemiecką. W tym czasie partia chłopska -- demokratyczna obywatelska Łużyckanom pewne prawa mienie, a zaskakująco jej przywódcę Kelsner na zjeździe w Zagorze zaprzeczył istnieniu jakiegokolwiek mniejszości Łużyckiej w Niemczech, a jednostkom przynależności do tej narodowej racji przedstawił go Polak lub Czechosłowak (I). Podczas agitacji przedwyborczej uwidoczniła się również żądania między Domoviny a Łużycką Radą Narodową. Domovina razdlała popierać twierdzenia socjalistycznej (SED) podczas gdy Rada zalecała powstrzymanie się od głosowania. Niemcy w ostatniej chwili przesunęli listy kandydatów na dalsze miesiące, miały więc radę. Rada Narodowa Łużycka, gdy dorozdła negocjowanie. Przewodniczącą tej Rady wydał oświadczenie, w której mówi, że Łużyckanie są odrębnym narodem i nie mogą uznać nad sobą żadnej władzy, nie umiżają sakiego słowa i dlatego nie głosują. Łużycka Rada Narodowa w sprawie 1945, była do dokonana ostatnio na terenie m. Karłowica akcji rejestracyjnej nieporozumień pretensji przywódców politycznych Polaków w stosunku do niemieckich osób fizycznych i prawnych oraz władz byłej Rzeszy niemieckiej.

Wyniki rejestracji szkód wojennych w Krakowie

Kraków (PAP). Uzupełnieniem te jestracji szkód wojennych, zarządzanej przez biuro Odszkodowań Wojennych przy Prezydium Rady Ministrów w sprawie 1945, była dokonana ostatnio na terenie m. Karłowica akcji rejestracyjnej nieporozumień pretensji przywódców politycznych Polaków w stosunku do niemieckich osób fizycznych i prawnych oraz władz byłej Rzeszy niemieckiej.

Sunt -- łączny pretensji wyniósł 90.775.144 zł, z czego na instytucję publiczną-prawne przypada złotych 74.712.467, a na osoby prywatne -- 16.062.677 zł.

NA INNYCH KONTYNETACH

Waszyngton (PAP). Prezydent Truman ogłosił dekret przewidujący bardzo poważną redukcję liczby urzędników. Jutro dochodzi do zakończenia wojny w Stanach Zjednoczonych zwolniono około 19 tysięcy urzędników federalnych.

